

Uchwała Nr
Rady Powiatu Brzeskiego
z dnia .....

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Brzeskim na lata 2022 – 2026

Na podstawie art. 12 pkt.11 ustawy z dnia 5 czerwca o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 920, z 2021 r. poz. 1038) w związku z art.35a ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 573)

Rada Powiatu ustala co następuje:

§ 1

Uchwala się Powiatowy Program Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Brzeskim na lata 2021 - 2026 o następującym brzmieniu:

**„ POWIATOWY PROGRAM NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W
POWIECIE BRZESKIM NA LATA 2021 - 2026**

I. ZAŁOŻENIA OGÓLNE.

Podstawowe prawa i uprawnienia osób niepełnosprawnych wynikają zarówno z art. 38 Konstytucji RP jak też innych aktów normatywnych odnoszących się wprost do specyfiki i uwarunkowań w jakich funkcjonują osoby niepełnosprawne. Art. 38 Konstytucji określa, że wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny. Innym podstawowym dokumentem określającym prawa i uprawnienia osób niepełnosprawnych jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Niepełnosprawność definiowana w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Preambuła Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych określa, że niepełnosprawność jest pojęciem ewoluującym, a niepełnosprawność wynika z interakcji między osobami z dysfunkcjami a barierami wynikającymi z postaw ludzkich i środowiskowych, które utrudniają tym osobom pełny i skuteczny udział w życiu społeczeństwa na zasadach równości z innymi osobami.

Realizacja praw i uprawnień osób niepełnosprawnych pomimo widocznych postępów w tej dziedzinie napotyka bariery zarówno techniczne jak też społeczne. O ile bariery techniczne można pokonać w krótszym okresie czasu o tyle bariery w świadomości społecznej wymagają dużego nakładu pracy i czasu do ich pokonania.

Formułą realizacji praw i uprawnień osób niepełnosprawnych określoną ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jest rehabilitacja społeczna i zawodowa. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych (art. 7.1 w/w ustawy) oznacza zespół

działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym współudziale tych osób, możliwie najwyższego poziomu funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Znaczącym podmiotem realizującym w praktyce zadania związane z prawami i uprawnieniami osób niepełnosprawnych jest samorząd powiatowy. Samorząd powiatowy oraz samorządy gminne są najbliższej spraw i problemów osób niepełnosprawnych i w powszechnym przekonaniu najlepiej znają potrzeby oraz oczekiwania środowiska osób niepełnosprawnych. Partnerem samorządu powiatowego w diagnozowaniu potrzeb i realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych są organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne i ich otoczenie.

Istotne jest, aby samorządy lokalne maksymalnie wykorzystywały istniejące zasoby finansowe, rzeczowe, osobowe na cele związane z zapobieganiem niepełnosprawności i zaspokajaniem potrzeb osób niepełnosprawnych. Realizacja tych zadań wymaga czasu, podczas którego liczba osób niepełnosprawnych może ulec zwiększeniu. Dlatego jest sprawą ważną, aby do programów związanych z polityką społeczną samorząd włączył działania związane z zapobieganiem niepełnosprawności, rehabilitacją osób niepełnosprawnych i wyrównywaniem ich szans.

Osoby niepełnosprawne nie stanowią jednolitej grupy wymagającej takiej samej pomocy. Instytucje samorządu powiatu brzeskiego realizujące zadania związane rehabilitacją społeczną i zawodową powinny wychodzić naprzeciw ich indywidualnym potrzebom, problemom i oczekiwaniom tak, aby ta grupa osób mogła otrzymywać wsparcie adekwatne do ich rozpoznanych potrzeb i możliwości samorządu które umożliwi im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Celem "Powiatowego programu" jest określenie skutecznych działań w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, łagodzenia jej skutków, rehabilitacji, a także realizacja zadań zmierzających do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Oznacza to zapewnienie osobom niepełnosprawnym takich samych szans jakie mają wszyscy mieszkańcy powiatu oraz ich równy udział w ogólnej poprawie warunków życia stanowiącej rezultat rozwoju społecznego i ekonomicznego.

Podstawą do opracowania „Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie brzeskim na lata 2021-2026” jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

„Powiatowy program” ma za zadanie kierunkować i koordynować działania, jakie mają być realizowane w tej dziedzinie. Jest on również dokumentem mającym ułatwić realizację przez powiat aktywnej polityki społecznej, zmierzającej do integracji osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną. Ponadto stanowi podstawę do opracowania i realizacji programów na rzecz tej społecznej oraz do pozyskiwania dodatkowych środków na realizację określonych w programie celów.

Działania w zakresie osób niepełnosprawnych, w tym zadania zapisane w „Powiatowym programie działania na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie brzeskim na lata 2021 – 2026” są podejmowane i realizowane w oparciu o przepisy:

- ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o rentach i emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawy Prawo Budowlane,
- ustawy o systemie oświaty,

- aktów wykonawczych do ustaw.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ I SYTUACJI SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE BRZESKIM.

Powiat Brzeski według danych GUS z 230.06.2020 r. liczy 89.442 mieszkańców.

W skład powiatu brzeskiego wchodzi następujące gminy z liczbą mieszkańców na koniec listopada 2020 r:

- Miasto Brzeg (gmina miejska) – 35.226 mieszkańców
- Gmina Grodków (gmina miejsko – wiejska) – 18.984 mieszkańców
- Gmina Lewin Brzeski (gmina miejsko – wiejska) – 12.844 mieszkańców
- Gmina Olszanka (gmina wiejska) – 4.874 mieszkańców
- Gmina Skarbimierz (gmina wiejska) – 8.537 mieszkańców
- Gmina Lubsza (gmina wiejska) – 8.977 mieszkańców

Administracyjnie w skład powiatu brzeskiego wchodzi 120 miejscowości, w tym 95 sołectw.

Przeważającą część ludności powiatu brzeskiego stanowią mieszkańcy miast – 56,5%

Struktura ludności powiatu, co ma istotne znaczenie dla w obszarze wsparcia osób niepełnosprawnych przedstawia się następująco:

- 17,79% – ludność w wieku przedprodukcyjnym
- 63,43% - ludność w wieku produkcyjnym
- 18,78% - ludność w wieku poprodukcyjnym

Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie brzeskim oparta jest na danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. Dane te służą także jako podstawa do obliczenia wysokości środków przekazywanych do samorządu powiatowego przez PFRON przypadających powiatowi brzeskiemu. Według danych NSP oraz GUS przyjmuje się, że osoby niepełnosprawne w wieku powyżej 15 lat stanowią 11,3% ogółu mieszkańców powiatu a wskaźnik częstości niepełnosprawności orzeczonej wśród dzieci w wieku 0-14 lat wynosi 1,8%. Dane z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r. wskazują, że procentowy udział osób niepełnosprawnych w stosunku do całej populacji wynosi 12,2% (kobiety stanowią 53,9% ogółu osób niepełnosprawnych). Badania BAEL z 2014 r. wskazują na spadek liczby osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej oraz wzrost procentowy w grupie osób niepełnosprawnych osób posiadających orzeczenie o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Do określenia wskaźnika procentowego osób niepełnosprawnych przyjmuje się różne dane i nie są one w stanie pokazać faktycznego udziału osób niepełnosprawnych w populacji. Za osobę niepełnosprawną w większości badań uznaje się osobę posiadającą ważne orzeczenie o niepełnosprawności. Nie są uwzględniane w większości badań osoby, które nie posiadają orzeczenia o niepełnosprawności, a ze względów zdrowotnych spełniają warunki do zaliczenia ich do grupy osób niepełnosprawnych. Dla naszych potrzeb związanych z ustaleniem liczby osób niepełnosprawnych w powiecie brzeskim należy uwzględnić dane z NSP, BAEL oraz dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Na tej podstawie należy przyjąć, że poziom osób niepełnosprawnych w powiecie brzeskim waha się w przedziale pomiędzy 13,5% - 15% populacji mieszkańców powiatu.

Oznacza to, że łączna liczba osób niepełnosprawnych w powiecie brzeskim wynosi od 12.074 do 13.416 osób.

Stosując dane ogólnopolskie (brak lokalnych danych) wśród osób z orzeczoną niepełnosprawnością osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowią 28,4%, osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności to 42,3% a osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności to 29,3% ogółu osób niepełnosprawnych. W stosunku do danych z roku

2002 wyraźnie wzrosła liczba osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – odpowiednio był to 21,1% i 35,1%. Możemy też przyjąć, że liczba dzieci i młodzieży niepełnosprawnej mieści 3% w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży. Podkreślić należy, że im wyższy wiek dziecka tym wyższy odsetek dzieci niepełnosprawnych. Biorąc pod uwagę strukturę społeczną mieszkańców powiatu brzeskiego i prognozowany przez GUS wzrost ilości osób powyżej 65 roku życia w ogólnej ilości mieszkańców powiatu w najbliższych latach należy założyć, że liczba osób niepełnosprawnych w następnych latach będzie wzrastać. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w roku 2020 wydał 886 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności oraz 150 orzeczeń o niepełnosprawności osobom poniżej 16 roku życia. Po raz pierwszy orzeczenia o stopniu niepełnosprawności otrzymało w 2020 roku 374 osób. Rok 2020 nie jest reprezentatywny w zakresie wydawanych orzeczeń z uwagi na ograniczenia związane z COVID-19. Biorąc dane z lat poprzednich należy przyjąć, że corocznie wydawanych jest w powiecie brzeskim około 1800 orzeczeń o niepełnosprawności, czego około 1/3 stanowią orzeczenia wydawane po raz pierwszy.

BAZA I INSTYTUCJE DZIAŁAJĄCE NAS RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE BRZESKIM

Powiat brzeski jest powiatem o w miarę dobrym nasyceniu placówkami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, lecz słabo wyposażonymi w specjalistyczny sprzęt. Potrzeby w zakresie korzystania ze specjalistycznych usług dla osób niepełnosprawnych są wyższe niż możliwości ich zaspakajania przez te instytucje. Na terenie powiatu działa tylko jeden NZOZ gdzie prowadzona jest w oparciu o kontrakt z NFZ szeroko rozumiana rehabilitacja dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz fizykoterapia w odpowiednio wyposażonych salkach i gabinetach. Działa oddział rehabilitacji neurologicznej w BCM. Zabiegi i zajęcia rehabilitacyjne prowadzone są także przez podmioty prywatne, jednak kontrakty z NFZ są znikome i nie zaspakajają wszystkich potrzeb związanych bezpośrednio z rehabilitacją. Zajęcia rehabilitacyjne prowadzone są także przez Stowarzyszenia w Brzegu, Lewinie Brzeskim oraz Jędrzejowie. W przypadku Stowarzyszeń w Lewinie Brzeskim oraz Jędrzejowie rehabilitacja prowadzona jest w ramach programów PFRON. Zajęcia z elementami rehabilitacji prowadzone są w przedszkolu nr 7 w Brzegu, w Zespole Szkół nr 2 z oddziałami integracyjnymi w Brzegu oraz w Publicznym Gimnazjum Nr 4, w przedszkolu Nr 2 z oddziałami integracyjnymi w Grodkowie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami rodzice lub opiekunowie prawni decydują do jakiego typu przedszkola lub szkoły. Dlatego też część dzieci niepełnosprawnych uczęszcza do przedszkoli publicznych lub do szkół masowych, gdzie ma możliwości korzystania z nauczania indywidualnego. Zajęcia usprawniające z elementami rehabilitacji prowadzone są na lekcjach W-F w szkołach specjalnych na poziomie szkolnictwa podstawowego, oraz zawodowego w Zespołach Szkół Specjalnych w Brzegu i Grodkowie.

Rehabilitacja dzieci tych najmłodszych w tak zwanej wczesnej rehabilitacji prowadzona jest przez brzeską Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną oraz SOSW w Grodkowie. W roku szkolnym 2020/2021 tymi zajęciami objętych było 21 dzieci, z tego 9 dzieci w Poradni w Brzegu.

W powiecie brzeskim prowadzone są przez samorząd powiatu następujące placówki edukacyjne dla dzieci niepełnosprawnych:

- szkoły podstawowe specjalne w Brzegu i Grodkowie,
- szkoła branżowa I stopnia przy SOSW w Grodkowie

Do szkół podstawowych specjalnych w Brzegu i Grodkowie uczęszcza według danych Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego uczęszcza 106 dzieci, w tym w Brzegu 52 dzieci i 54 dzieci w Grodkowie.

Do Szkoły Branżowej I stopnia przy SOSW w Grodkowie uczęszcza 27 dzieci niepełnosprawnych. Szkoła ta kształci młodzież w następujących zawodach: kucharz, monter zawodowy i robót wykończeniowych w budownictwie. Przy powyższych szkołach w Brzegu i Grodkowie działają także szkoły specjalne przysposabiające do pracy. W Brzegu uczęszcza do tego typu szkoły 15 osób niepełnosprawnych, w Grodkowie jest 9 uczniów niepełnosprawnych. Zajęciami rewalidacyjnymi dla dzieci z niepełnosprawnością w stopniu głębokim objętych było w roku 2020 na terenie powiatu brzeskiego 22 dzieci.

Podstawą umieszczenia dzieci w szkolnictwie specjalnym jest orzeczenie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

Elementem działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej są zajęcia nauczania indywidualnego, które przyznaje się na podstawie orzeczenia PPP. W roku szkolnym 2020/2021 z tej formy edukacji skorzystało 24 dzieci i młodzieży. Rok szkolny 2020/2021 nie jest reprezentatywny dla opisu problemu. Nie wszystkie dzieci i młodzież korzystająca z nauczania indywidualnego posiada orzeczenie o niepełnosprawności. Głównymi przesłankami wydania orzeczenia o nauczaniu indywidualnym są schorzenia słuchu, wzroku, autyzm.

Bazą służącą osobom niepełnosprawnym są Warsztaty Terapii Zajęciowej w Brzegu, Lewinie Brzeskim oraz Jędrzejowie. W Warsztatach uczestniczy łącznie 75 osób niepełnosprawnych, w każdym z Warsztatów po 25 osób. Warsztaty prowadzone są przez organizacje pozarządowe. Instytucjami, które w różnym zakresie i w różnych obszarach działają na rzecz osób niepełnosprawnych są:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych
- Powiatowy Urząd w Brzegu i filia w Grodkowie - rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych
- Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne w Brzegu i w Grodkowie – wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej
- Ośrodki Pomocy Społecznej – praca socjalna i wsparcie ekonomiczne osób niepełnosprawnych i ich rodzin
- Domy Pomocy Społecznej: w Grodkowie i Jędrzejowie
- Całodobowy Dom Opieki w Brzegu – opieka i usługi opiekuńcze w miejscu pobytu osób niepełnosprawnych
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Brzegu – realizacja działań wspomagających
- Zakłady Opiekuńczo Lecznicze: w Brzegu i w Grodkowie
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
- Warsztaty Terapii Zajęciowej: w Brzegu, Jędrzejowie, Lewinie Brzeskim
- Brzeskie Centrum Medyczne
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej na terenie wszystkich gmin powiatu
- Świetlica Socjoterapeutyczna w Lewinie Brzeskim
- Świetlica Opiekuńczo Wychowawcza przy MOPS w Brzegu
- Punkt Pomocy Kryzysowej przy MOPS w Brzegu

Partnerem samorządu w realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych są organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Według wykazu organizacji pozarządowych zarejestrowanych w Starostwie Powiatowym na terenie powiatu brzeskiego mają swoją siedzibę i działają następujące organizacje znajdujące się w rejestrze prowadzonym przez Starostwo Powiatowe w Brzegu:

Nazwa organizacji	Adres Organizacji	KRS	Mail	Telefon
-------------------	-------------------	-----	------	---------

Brzeskie Stowarzyszenia Promocji Zdrowia	49-300 Brzeg, ul. Wyszyńskiego 23, pok.16	0000035974	nzoz.biuro@gmail.com	774111602
Stowarzyszenie Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych „Pomóżmy Im”	49-340 Lewin Brzeski, ul. Kościuszki 52	0000031294	spion@spion.kei.pl	774127472
Brzeskie Stowarzyszenie Chorych na SM	49-300 Brzeg, ul. 1 Maja 2	0000058563	bssmbrzeg@wp.pl	773334572
Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „TECZA” Ośrodek Rehabilitacji i Warsztaty Terapii Zajęciowej	49-242 Jędrzejów, Jędrzejów 16	0000034541		
Grodzkowskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół w Grodkowie	49-200 Grodków, Rynek 1	0000146592	gsoniip@wp.pl	774158040
Brzeskie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci z Dysleksją i Osób Niepełnosprawnych „Szansa”	49-300 Brzeg, ul. Chorążych 13	0000165984		
Polski Związek Niewidomych Okręg Opolski Koło w Brzegu	49-300 Brzeg, Sukiennice 2	Koło	pzn.bg6@wp.pl	535360722
Stowarzyszenie Promocji Zdrowia Psychicznego „Menssana”	49-300 Brzeg, ul. Nysańska 4-6	0000252611		
Brzeskie Stowarzyszenie Amazonek „BSA”	49-300 Brzeg, ul. Jagiełły 23/13	0000318626	barbara.chimiak@wp.pl	502270801
Stowarzyszenie „Zdrowie” przy Medycznym Studium Zawodowym im. Hanny Chrzanowskiej w Brzegu	49-300 Brzeg, ul. Ofiar Katynia 25	0000343493	stow.zdrowie@gmail.com	774162383
Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Koło Nr 2 w Brzegu	49-300 Brzeg ul. Króla Jana III 19/1			
Stowarzyszenie Pacjentów z Amyloidozą TTR	49-300 Brzeg ul. Morcinka 19/9			
Stowarzyszenie na rzecz Osób z autyzmem „Niebieski Brzeg”	49-300 Brzeg ul. Robotnicza 8/4			
Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „ŚWIT”	49-200 Grodków, ul. Krakowska 31	0000406691	soswgrodkow@poczta.onet.pl	774155488
Brzeskie Rodzinne Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „Troska”	49-300 Brzeg, ul. Mossora 4	0000445880	BRSDNTroska@wp.pl	774163571
Fundacja na rzecz Osób Głuchych i Języka Mígowego – Oddział Opolski	49-300 Brzeg, ul. Nysańska 9/3	0000272961	nona7@wp.pl	606221398

Fundacja na rzecz Aktywizacji Osób Starszych i Niepełnosprawnych „PRO SPORT”	49-318 Skarbimierz ul. Motoryzacyjna 2			
Fundacja „MARKO” na rzecz Osób Chorych i Niepełnosprawnych	49-300 Brzeg, ul. Trzech Kotwic 11	0000396810	fundacjamarko@onet.pl	660783441

Pośrednio i bezpośrednio na rzecz osób niepełnosprawnych działają także organizacje pozarządowe nie mające swojej siedziby na terenie powiatu brzeskiego, takie jak:

- PCK oddziały w Brzegu i Grodkowie
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci oddział w Brzegu
- Związek Inwalidów Wojennych oddział w Brzegu
- Caritas Diecezji Opolskiej i Wrocławskiej, działające w Brzegu, Grodkowie, Skorogoszczy
- Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta – schronisko dla bezdomnych mężczyzn w Pępicach
- Niezależne Stowarzyszenie Kombatantów Polskich oddział w Brzegu
- Związek Byłych Żołnierzy AK oddział w Brzegu

Ciałem doradczym dla Starosty oraz PCPR jest Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, działająca przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

STAN INFRASTRUKTURY I DOSTĘPNOŚCI DO INSTYTUCJI PUBLICZNYCH I NIEPUBLICZNYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Z przeprowadzonej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie analizy dostępności do budynków użyteczności publicznej i niepublicznej wynika, że przystosowanie infrastruktury i obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych na terenie powiatu brzeskiego jest niedostateczne. Pomimo wielu pozytywnych zmian w zakresie przystosowania obiektów publicznych jak też infrastruktury drogowej osoby niepełnosprawne mają znacznie ograniczoną możliwość korzystania z wielu instytucji i swobodnego poruszania się w otoczeniu. Większość likwidacji barier architektonicznych, technicznych związana jest z dostosowaniem tych obiektów i infrastruktury do potrzeb osób z naruszoną sprawnością ruchową. Osoby niedowidzące lub niewidome, osoby niesłyszące znajdują się w szczególnie niekorzystnej sytuacji. Niewiele instytucji życia publicznego nie stwarza barier w dostępie do korzystania z nich. Znacznie ograniczony jest dostęp do instytucji kultury, obiektów sportowo - rekreacyjnych, sklepów, punktów usługowych. Istnieją duże różnice w poziomie funkcjonowania osób niepełnosprawnych mieszkańców wsi i miast. Za szczególny problem należy uznać stan budynków komunalnych w których mieszkają osoby niepełnosprawne. Zasadniczą przeszkodą w poprawie dostępu do budynków mieszkalnych jest fakt, że większość budynków na terenie powiatu brzeskiego to obiekty stare i mocno zdekapitalizowane. Niestety często przeszkodą w likwidowaniu barier w tych budynkach jest brak życzliwości i empatii mieszkańców tych budynków i wspólnot mieszkaniowych, które utrudniają poprawę sytuacji współlokatorów - osób niepełnosprawnych. W bardzo trudnych warunkach bytowych i socjalnych żyją osoby niepełnosprawne na terenach wiejskich, w szczególności na terenach popegeerowskich. Trudnością nie do pokonania w dalszym ciągu jest przemieszczanie się osób niepełnosprawnych, szczególnie z naruszoną sprawnością kończyn dolnych środkami komunikacji lokalnej. Na terenie powiatu brzeskiego działa jedno mieszkanie chronione, serwisowane dla osób niepełnosprawnych. W dalszym ciągu nie zostały zlikwidowane bariery architektoniczne w wielu urzędach i instytucjach samorządowych, takich jak np. PUP, Urzędy

Gmin w Brzegu, Grodkowie, Lubszy, Olszance, Lewinie Brzeskim. Dużo pozytywnych działań w zakresie likwidacji barier architektonicznych wykonano w BCM, Rasumując należy uznać że stan infrastruktury i dostępności osób niepełnosprawnych do korzystania z usług instytucji publicznych i niepublicznych jest niedostateczny. Brak spójności działań różnych podmiotów w tym zakresie, niska wrażliwość społeczna na potrzeby środowiska osób niepełnosprawnych nie poprawiają w znaczący sposób sytuacji osób niepełnosprawnych - mieszkańców powiatu brzeskiego.

POZIOM ZASPAKAJANIA POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH PRZEZ INSTYTUCJE I URZĘDY

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i ustawy o pomocy społecznej głównymi instytucjami udzielającymi wsparcia i pomocy osobom niepełnosprawnym są na terenie powiatu brzeskiego Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Ośrodki Pomocy Społecznej. W zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych instytucją, która realizuje zadania określone ustawą o rehabilitacji jest Powiatowy Urząd Pracy. W zakresie działań wielu instytucji i urzędów są także wkomponowane działania służące zaspakajaniu potrzeb osób niepełnosprawnych. Dotyczy to np. zaspakajania potrzeb mieszkaniowych, komunikacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych. Potrzeby edukacyjne realizują wydziały edukacji, przedszkola integracyjne, szkoły masowe i specjalne. Zaspakajanie w/w potrzeb jest na bardzo zróżnicowanym poziomie. O ile w naszej ocenie poziom zaspakajania potrzeb edukacyjnych można uznać za stojące na dobrym poziomie o tyle zaspakajanie potrzeb mieszkaniowych jest na bardzo niskim poziomie. W ostatnich dwóch latach zauważalne są pierwsze zmiany w tym obszarze. Współpraca PCPR z jednostkami samorządów lokalnych, łączenie środków na przystosowanie mieszkań komunalnych ze środków samorządów lokalnych i na likwidację barier architektonicznych w tych mieszkaniach ze środków PFRON pozwalają na poprawę sytuacji mieszkaniowej osób niepełnosprawnych w powiecie brzeskim.

Poziom zaspakajania potrzeb osób niepełnosprawnych określa także poziom środków jakie instytucje pomocy społecznej z terenu powiatu brzeskiego przeznaczają na zadania i na rozwiązywanie problemów związanych z likwidacją skutków niepełnosprawności. Według danych Urzędu Marszałkowskiego w Opolu w 2020 roku objęto działaniami pomocy społecznej 2,6% ludności powiatu. Osoby niepełnosprawne korzystające ze świadczeń pomocy społecznej to 17,4% ogółu korzystających. Liczbowo jest około 400 osób. Średnia wojewódzka osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej wynosi 13,5% ogółu. Z dofinansowań PFRON będących w dyspozycji powiatu brzeskiego w roku 2020 skorzystało 1058 osób niepełnosprawnych. Ogólna wartość wydatkowanych środków PFRON wyniosła 2.593.156 zł.

Osoby niepełnosprawne korzystają także z aplikowanych do PFRON przez PCPR programów. W 2020 roku 336 osób niepełnosprawnych skorzystało z Programu „Aktywny Samorząd”. W ramach tego programu osoby niepełnosprawne mogły skorzystać z dofinansowania do kosztów nauki na poziomie ponadlicealnym, z dopłat do opłat za umieszczone w przedszkolu dziecko przez pracujące matki niepełnosprawne, dofinansowań do zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, dofinansowania do przystosowania samochodu do potrzeb osoby niepełnosprawnej czy też do napraw wózków elektrycznych. Wartość udzielonego wsparcia w ramach tego Programu wyniosła 653.459 zł.

Sytuacja osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy wydaje się być lepsza w porównaniu do osób o podobnym wykształceniu i doświadczeniu zawodowym. Czynnikiem sprzyjającym dla zatrudniania osób niepełnosprawnych jest możliwość otrzymania dotacji na tworzone dla osób niepełnosprawnych stanowisko pracy jak też otrzymanie refundacji PFRON w związku z zatrudnieniem osoby niepełnosprawnej (z zachowaniem tzw. klauzuli

dodatkowości). Według danych PUP w Brzegu na koniec grudnia 2020 r. zarejestrowanych było w PUP 100 osób niepełnosprawnych, w tym 88 bezrobotnych i 12 poszukujących pracy. Dla porównania w roku 2015 było to 265 osób i 23 osoby niepełnosprawne poszukujące pracy. Pomimo poprawy sytuacji dotyczącej rehabilitacji i wzrostu ilości podmiotów świadczących te usługi w dalszym ciągu istnieje duże zapotrzebowanie na usługi rehabilitacyjne, które nie może być w pełni zaspokojone z uwagi na utrzymujący się od kilku lat stały poziom punktów przyznawanych podmiotom rehabilitacyjnym przez NFZ. W szczególności dużym problemem jest rehabilitacja dzieci i młodzieży oraz wczesnej rehabilitacji dzieci do lat 3. Pomimo realizacji od wielu lat przez dwie organizacje pozarządowe (Grodków, Lewin Brzeski) programu PFRON w zakresie rehabilitacji dzieci i młodzieży sytuacja w tym obszarze nie poprawiła się. Brak jest instytucji wspomagającej kompleksowo rodziców po urodzeniu dziecka niepełnosprawnego –poczynając od wsparcia psychologicznego, medycznego, socjalnego czy też prawnego. Brak także na terenie powiatu brzeskiego ośrodka kompleksowego wsparcia osób niepełnosprawnych i starszych, obejmującego wiele obszarów działań związanych z rehabilitacją osób niepełnosprawnych i zabezpieczeniem ich egzystencjalnych potrzeb związanych z brakiem opieki.

Te uwarunkowania jakie widoczne są w powiecie brzeskim stanowią przesłankę do określenia celów, zadań i narzędzi jakie są niezbędne w dalszym przełamywaniu problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin jakie są obecnie zdiagnozowane i sprostać nowym wyzwaniom jakie pojawiają się w najbliższym okresie czasu.

III. ZAŁOŻENIA DO PROGRAMU.

Z diagnozy zawartej w „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych 2019-2029” wynika, że problemy osób niepełnosprawnych to jeden z istotnych problemów społecznych w powiecie brzeskim.

Pomimo realizacji wielu programów i projektów PO KL, wydatkowaniu znacznych środków finansowych wciąż nie można mówić o w pełni satysfakcjonujących efektach.

Realizowany w latach 2016–2021 „Powiatowy program na rzecz osób niepełnosprawnych” pozwolił Samorządowi Powiatu Brzeskiego nie tylko na realizację wielu zakładanych celów ale przede wszystkim na bliższe przyjrzenie się wielu zjawiskom oraz realnym możliwościom i efektom realizacji działań na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Doświadczenia związane z realizacją poprzedniego programu stały się powodem nowego spojrzenia na sytuację oraz perspektywy tego środowiska. Mając na uwadze wagę zapisów w Programie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we współpracy ze środowiskiem osób niepełnosprawnych dokonało uzupełnień zapisów celów i działań zawartych w poprzednim programie. Dotychczasowe działania, jak i wiele z otrzymanych propozycji w dużym stopniu stanowią podstawę konstrukcji nowego programu na lata 2022 - 2026. Niektóre priorytety realizowane w poprzednim programie, pomimo wielu wysiłków i nakładów finansowych, są nadal aktualne, gdyż efekty nie zostały osiągnięte. Dlatego w nowym programie będą kontynuowane.

PROGRAM DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

Sytuacja osób niepełnosprawnych w ciągu ostatnich lat uległa poprawie. Niepełnosprawność nie jest już rozumiana tylko, jako dysfunkcja czy wynik choroby, ale raczej, jako rezultat barier społecznych, fizycznych czy też ekonomicznych, jakie osoba niepełnosprawna napotyka w środowisku.

Warto podkreślić również fakt zwiększenia świadomości społecznej odnośnie niepełnosprawności oraz zmianę postaw społecznych w stosunku do problemów dotyczących niepełnosprawności. To również zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym, rekreacyjnym i turystycznym, a przede wszystkim środowisku lokalnym. Pozytywnym zjawiskiem jest również poprawa dotychczasowych działań samorządów lokalnych oraz zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych.

Powyższe działania podejmowane są również przez środowisko osób niepełnosprawnych, które walczy o przestrzeganie swoich podstawowych praw, jakimi są: prawo do życia w środowisku wolnym od barier, swobodny dostęp do obiektów użyteczności publicznej, dostęp do rehabilitacji, swobodne komunikowanie się i przemieszczanie, dostęp do informacji, wiedzy dorobku kulturalnego i rozrywki oraz pełne uczestnictwo w życiu publicznym.

Program został opracowany w oparciu o doświadczenia wynikające z monitoringu realizacji programu za lata 2016–2021 oraz analizę informacji dotyczących problematyki osób niepełnosprawnych.

Program jest spójny i kompatybilny z ratyfikowaną 6 września 2012 r. przez Prezydenta RP Konwencją Organizacji Narodów Zjednoczonych o Prawach Osób Niepełnosprawnych, Konstytucją RP, Powszechną Deklaracją Praw Człowieka, Konwencją Praw Dziecka, Standardowymi Zasadami Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i krajowego oraz wpisuje się w „Wojewódzką Strategię w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016 - 2025” oraz Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 – 2029”.

Celem głównym programu jest poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych z terenu powiatu brzeskiego i ich rodzin poprzez kompensowanie skutków niepełnosprawności

Jego osiągnięcie zaplanowane jest poprzez realizację **sześciu celów strategicznych**, których realizację i efekty opisane zostały poniżej:

- 1. Zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz kształcenia ustawicznego dla niepełnosprawnych osób dorosłych.**
- 2. Realizacja przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia niepełnosprawności**
- 3. Stworzenie sprawnie działającego systemu informacyjnego dostępnego również dla osób niepełnosprawnych.**
- 4. Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w drodze do samodzielnego i niezależnego życia oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu.**
- 5. Podniesienie poziomu usług w zakresie pomocy instytucjonalnej oraz dostosowanie ich rodzaju do zapotrzebowania.**
- 6. Podejmowanie działań zmierzających do wykorzystania środków z Unii Europejskiej.**

Zaplanowane zadania realizowane będą przy ścisłej współpracy z Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY NR 1

Zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz kształcenia ustawicznego dla niepełnosprawnych osób dorosłych

Cele operacyjne:

1. Wspieranie działań umożliwiających dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej edukację.
2. Rozszerzanie możliwości osób niepełnosprawnych w podnoszeniu umiejętności zawodowych poprzez ustawiczne kształcenie, przekwalifikowanie, szkolenie, doskonalenie zawodowe.

Zadania:

1. Zapewnienie rodzinom dziecka niepełnosprawnego wielopłaszczyznowego poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego i logopedycznego oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.
2. Udzielenie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
3. Orzekanie i kwalifikowanie do kształcenia specjalnego i indywidualnego opartego na potencjale dziecka niepełnosprawnego oraz wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.
4. Podejmowanie działań w celu tworzenia w miarę potrzeb klas i oddziałów integracyjnych na każdym szczeblu nauczania.
5. Tworzenie optymalnych warunków do rozwoju szkolnictwa specjalnego.
6. Wspieranie i motywowanie osób niepełnosprawnych do podnoszenia poziomu kształcenia i posiadanych kwalifikacji poprzez kształcenie ustawiczne.

Oczekiwane rezultaty:

- Wczesne wykrywanie niepełnosprawności.
- Możliwość wczesnego wspomaganie dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole.
- Wskazanie rodzicowi prawidłowej drogi edukacyjnej dziecka niepełnosprawnego dostosowanej do jego możliwości.
- Prawidłowy rozwój edukacyjny dzieci i młodzieży zamieszkujących domy pomocy społecznej.
- Zwiększenie i wyrównanie szans dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej realizacji obowiązku szkolnego razem z pełnosprawnymi rówieśnikami w placówkach edukacyjnych.
- Zwiększenie możliwości w zakresie zdobywania wykształcenia na różnego rodzaju uczelniach.
- Zwiększenie tolerancji i postawy akceptacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej wśród rówieśników.
- Wzrost motywacji osób niepełnosprawnych do podnoszenia poziomu wykształcenia i potrzeby ustawicznego kształcenia.
- Wzrost kwalifikacji osób niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY NR 2

Realizacja przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia powstawania niepełnosprawności

Cele operacyjne:

1. Stworzenie właściwych warunków dla prawidłowego rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży oraz utrzymanie sprawności fizycznej osób dorosłych.
2. Podejmowanie działań w zakresie poprawy szeroko rozumianego bezpieczeństwa dzieci i młodzieży z terenu powiatu brzeskiego.

Zadania:

1. Podejmowanie działań w zakresie zapewnienia szkołom podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym właściwych warunków oraz sprzętu dla prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

2. Zachęcanie osób dorosłych do regularnej aktywności ruchowej poprzez organizowanie różnego rodzaju zawodów i imprez sportowych.
3. Zapewnienie w przedszkolach i szkołach optymalnej edukacji dotyczącej szeroko rozumianego bezpieczeństwa własnego i innych.
4. Poprawa jakości dróg publicznych oraz tworzenie chodników i ścieżek rowerowych na terenie powiatu brzeskiego.
5. Rozbudowa terenów i bazy do zajęć rekreacyjnych na wolnym powietrzu.
6. Promowanie aktywności fizycznej i psychicznej w różnych obszarach poprzez ukazywanie dobrych praktyk w tym obszarze w lokalnych mediach.

Oczekiwane rezultaty:

- Zmniejszenie wad postaw u dzieci i młodzieży oraz ich prawidłowy rozwój fizyczny.
- Zmniejszenie niepełnosprawności u dzieci i osób dorosłych będących następstwem chorób kręgosłupa i innych schorzeń.
- Utrzymania niezależności i samodzielności w zakresie czynności dnia codziennego przez osoby dorosłe sprawne i niepełnosprawne.
- Dłuższe utrzymanie sprawności fizycznej i umysłowej osób dorosłych.
- Wzrost wiedzy i świadomości wśród dzieci i młodzieży do bardziej dojrzałego podchodzenia do kwestii bezpieczeństwa.
- Wyrobienie nawyku zachowania bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży, które znajdują odzwierciedlenie w ich dorosłym życiu.
- Zmniejszenie liczby wypadków drogowych prowadzących do niepełnosprawności.

CEL STRATEGICZNY NR 3

Stworzenie sprawnie działającego systemu informacyjnego dostępnego dla osób niepełnosprawnych

Cele operacyjne:

1. Popularyzowanie istotnych informacji dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin mających na celu przedstawienie problemów tych grup społecznych oraz możliwych form pomocy i wsparcia, a także zmiany wizerunku.

Zadania:

1. Bieżąca aktualizacja stron internetowych poprzez umieszczanie: informacji o sposobie załatwiania spraw, warunkach i formach uzyskania pomocy, terminach składania wniosków, zadaniach i imprezach realizowanych przez instytucje, fundacje i organizacje oraz dostosowanie stron internetowych urzędów i instytucji do potrzeb osób niepełnosprawnych.
2. Udostępnianie broszur i ulotek zawierających istotne informacje dla osób niepełnosprawnych.
3. Organizowanie porad i spotkań z instytucjami działającymi w sferze pomocy społecznej mających na celu zintensyfikowanie wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
4. Organizowanie przez trzeci sektor spotkań informacyjnych dotyczących możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.
5. Koordynowanie i monitorowanie działań skierowanych do osób niepełnosprawnych oraz ochrona interesów osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Brzeskiego.
6. Utworzenie skrzynki e – puap w PCPR dostosowanej dla osób niepełnosprawnych.

Oczekiwane rezultaty:

- Uzyskanie przez osoby niepełnosprawne informacji o formach udzielania pomocy przez różnego rodzaju instytucje, warunkach uzyskania tej pomocy oraz o drodze załatwiania spraw.

- Usprawnienie przepływu informacji i ściślejsza współpraca wszystkich podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Poprawa dostępności do informacji w zakresie uprawnień oraz możliwości uzyskania wsparcia.
- Rozszerzanie kręgu osób, instytucji i organizacji pozarządowych bezpośrednio korzystających z dostępnych form pomocy.
- Zwiększanie możliwości w rozwiązywaniu problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
- Zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na potrzeby osób niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY NR 4

Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w drodze do samodzielnego i niezależnego życia oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym i rodzinom opiekującym się osobami niepełnosprawnymi pomocy w postaci poradnictwa specjalistycznego.
2. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym specjalistycznej opieki zdrowotnej i rehabilitacji medycznej na terenie zamieszkania.
3. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym dostępności do budynków i lokali oraz udogodnienie przemieszczania się.
4. Wspieranie osób niepełnosprawnych w drodze do usprawniania się poprzez pomoc w likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu.
5. Wspieranie działań w zakresie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych.
6. Utworzenie ośrodka kompleksowego wsparcia osób niepełnosprawnych na terenie powiatu brzeskiego.

Zadania:

1. Prowadzenie usług psychologiczno i prawnych dla mieszkańców powiatu.
2. Dopuszanie placówek medycznych w niezbędny sprzęt rehabilitacyjny.
3. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego.
4. Zakup środków transportu przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych w tym osób poruszających się za pomocą wózków inwalidzkich.
5. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym dostosowania środka transportu do swoich potrzeb.
6. Wspieranie i promowanie działań na rzecz wczesnej rehabilitacji dzieci.
7. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.
8. Dofinansowanie do indywidualnego zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
9. Dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.
10. Promowanie i wspieranie tworzenia grup samopomocowych w środowisku lokalnym.
11. Pomoc w korzystaniu z programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dotyczących przedsięwzięć służących ułatwieniu życia osobom niepełnosprawnym w środowisku lokalnym.
12. Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Oczekiwane rezultaty:

- Umożliwienie osobom niepełnosprawnym korzystania z praw i przywilejów.
- Wsparcie i pomoc w rozwiązywaniu szeroko rozumianych problemów rodzinnych, w tym problemów wychowawczych i opiekuńczych oraz opieki nad osobą niepełnosprawną.
- Wzrost stopnia zaspokojenia potrzeb w zakresie poradnictwa specjalistycznego.
- Zwiększenie możliwości wczesnej rehabilitacji dla dzieci 0 – 7 lat.
- Zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych w dostępie do różnego rodzaju instytucji.
- Zapewnienie możliwości swobodnego przemieszczania się osób niepełnosprawnych w obszarze ich egzystencji.
- Likwidacja barier, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę przemieszczania się osób niepełnosprawnych .
- Likwidacja ograniczeń uniemożliwiających lub utrudniających swobodne porozumiewanie się osobom niepełnosprawnym.
- Osiągnięcie przez osobę niepełnosprawną możliwie najwyższego poziomu jej funkcjonowania poprzez stworzenie możliwości rehabilitacji w warunkach domowych.
- Ułatwienie osobie niepełnosprawnej funkcjonowania w środowisku i rodzinie poprzez pomoc w zakupie przedmiotów niezbędnych do samodzielnego życia tej osoby oraz wspomagających jej funkcjonowanie.
- Umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w różnego rodzaju imprezach o charakterze sportowo - kulturalno - rekreacyjno - turystycznym poprzez wspieranie finansowe organizatorów.
- Nawiązywanie i rozwijanie nowych kontaktów społecznych, a także zmniejszenie izolacji społecznej i przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych.
- Wzrost samodzielności, komfortu i jakości życia osób niepełnosprawnych, i członków ich rodzin w środowisku lokalnym.
- Uaktywnienie osób niepełnosprawnych w życiu środowiska
- Zwiększenie możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i integracji ze środowiskiem.

CEL STRATEGICZNY NR 5

Podniesienie poziomu usług w zakresie pomocy instytucjonalnej oraz dostosowanie ich rodzaju do zapotrzebowania

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym adekwatnej do potrzeb dziennej lub całodobowej pomocy instytucjonalnej.
2. Utrzymanie na wysokim poziomie usług świadczonych przez dzienne i całodobowe jednostki pomocy instytucjonalnej z terenu powiatu brzeskiego zgodnie z obowiązującymi przepisami.
3. Dostosowanie rodzaju jednostek pomocy instytucjonalnej do zapotrzebowania.

Zadania:

1. Zachęcanie uprawnionych podmiotów do organizacji i prowadzenia na terenie powiatu brzeskiego adekwatnych do potrzeb placówek dziennej lub całodobowej opieki.
2. Zachęcanie do organizacji i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej.

3. Zapewnienie warunków prawidłowego funkcjonowania istniejących na terenie powiatu jednostek pomocy instytucjonalnej.
4. Bieżące analizowanie zapotrzebowania społecznego na określony typ placówek pobytu dziennego lub całodobowego i podejmowanie działań w dostosowaniu ich rodzaju do potrzeb.
5. Umożliwienie samorealizacji uczestników dziennych i całodobowych placówek pomocy instytucjonalnej.

Oczekiwane rezultaty:

- Rozwijanie umiejętności osób niepełnosprawnych wykonywania czynności dnia codziennego oraz zaradności osobistej, a także psychofizycznych sprawności.
- Zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych zdolnych do podjęcia zatrudnienia poprzez uczestnictwo w podmiotach ekonomii społecznej.
- Nabycie podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych.
- Zapewnienie osobom niepełnosprawnym udziału w zajęciach zlokalizowanych bliżej miejsca zamieszkania.
- Udzielenie wsparcia i wytchnienia rodzinom opiekującym się osobami niepełnosprawnymi poprzez zapewnienie dziennej lub całodobowej opieki..
- Rozwijanie posiadanych umiejętności oraz wyzwalanie uzdolnień uczestników dziennych i całodobowych placówek pomocy instytucjonalnej.

CEL STRATEGICZNY NR 6

Podejmowanie działań zmierzających do wykorzystania środków z Unii Europejskiej

Cele operacyjne:

1. Pozyskanie i wykorzystanie środków finansowych Unii Europejskiej na poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych oraz eliminację ich wykluczenia społecznego.
2. Budowanie warunków sprzyjających tworzeniu partnerstw z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych mających na celu pozyskiwanie środków na poprawę jakości ich życia.

Zadania:

1. Opracowywanie aplikacji i wniosków o pomoc ze środków Unii Europejskiej.
2. Udział w realizacji projektów unijnych.
3. Wspieranie i pomoc merytoryczna instytucji samorządowych w pisaniu i realizacji projektów zewnętrznych przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Oczekiwane rezultaty:

- Zwiększenie zakresu udzielenia wsparcia i pomocy osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom.
- Zwiększenie możliwości pozyskania środków pozabudżetowych.
- Wzrost stopnia zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Zmniejszanie się zjawiska wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych, przy jednoczesnej poprawie integracji tegoż środowiska z ogółem społeczeństwa.
- Wzrost kwalifikacji osób niepełnosprawnych.
- Zwiększenie stopnia przygotowania zawodowego i wzrost potencjalnych możliwości zdobycia zatrudnienia.

PRIORYTETY DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE BRZESKIM NA LATA 2022 - 2026

1. Utworzenie na terenie powiatu brzeskiego placówki zapewniającej kompleksowe wsparcie osób niepełnosprawnych.
2. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w obiektach użyteczności publicznej, takich jak m.in. BCM, Urzędy Gmin, Powiatowa Komenda Policji, jednostki powiatowe i gminne, świadczące usługi na rzecz osób niepełnosprawnych lub działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Likwidacja barier architektonicznych w obiektach zabytkowych i sakralnych ułatwiających osobom niepełnosprawnym korzystania uczestnictwo w życiu społecznym i religijnym.
4. Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego młodzieży niepełnosprawnej w szkole branżowej I stopnia do potrzeb rynku pracy.
5. Zakup specjalistycznych samochodów do przewożenia osób niepełnosprawnych przez instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.
6. Doposażenie przedszkoli, szkół, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych i organizacji pozarządowych prowadzących zajęcia edukacyjne, kulturalne, sportowo rekreacyjne na rzecz osób niepełnosprawnych w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć z osobami niepełnosprawnymi.
7. Uruchomienie platformy e-puap dla osób niepełnosprawnych w PCPR.

\ADRESACI PROGRAMU.

Osoby niepełnosprawne i ich otoczenie.

KOORDYNATOR PROGRAMU.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu.

REALIZATORZY PROGRAMU.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu, Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne w Brzegu i Grodkowie, Wydział Dróg Powiatowych, Wydziały Oświaty, Kultury w samorządzie powiatowym i samorządach gminnych, gminy powiatu brzeskiego, ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, fundacje i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, podmioty ekonomii społecznej, przedszkola, szkoły i uczelnie, publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.

Źródłami finansowania programu będą środki PFRON będące w dyspozycji samorządu powiatowego, środki własne samorządów, środki zewnętrzne, w tym pozyskane z RPO, środki własne i pozyskane przez organizacje pozarządowe. Szacowane na lata 2022-2026 koszty realizacji Programu kształtować się będą na poziomie 3-3,5 mln. zł rocznie.

CZAS REALIZACJI I ZASIĘG PROGRAMU.

Lata 2022 – 2026 na terenie całego powiatu brzeskiego.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.

Monitoring opierał się będzie na systematycznym zbieraniu danych dotyczących realizacji Programu i będzie służył do oceny skuteczności i efektywności realizowanych zadań.

Podstawowym elementem systemu monitoringu będzie sprawozdanie z realizacji Programu w roku następnym po zakończeniu roku sprawozdawczego. Będzie dokonywany głównie na podstawie własnych danych oraz informacji pozyskiwanych od podmiotów zaangażowanych w realizację. Monitorowanie Programu rozpocznie się od 2017 roku i będzie kontynuowane w całym okresie jego trwania.

Za monitorowanie Programu odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu, które będzie miało za zadanie dokonywanie bieżącego oszacowania postępu i skutków realizacji Programu.

Ocena realizacji Programu będzie dokonywana przez Radę i Zarząd Powiatu Brzeskiego po uprzedniej konsultacji z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych. Ocena postępu i skutków realizacji Programu będzie dokonywana w cyklu rocznym, na podstawie zbiorczej informacji składanej przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu.

Prowadzenie ewaluacji jest konieczne ze względu na możliwość pojawienia się nowych okoliczności i problemów, których nie można było przewidzieć i zaplanować podczas opracowywania programu i które należy wziąć pod uwagę w trakcie jego trwania.

Powiatowe Centrum w miarę potrzeby będzie rekomendowało Radzie Powiatu aktualizację zapisów Programu w oparciu o sprawozdanie z jego realizacji. ”

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.